

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

İNSANSIZ HAVA ARACI SİSTEMLERİ TALİMATI'NDA (SHT-İHA) DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TALİMAT

MADDE 1– 22.02.2016 tarihinde yayımlanan İnsansız Hava Aracı Sistemleri (SHT-İHA) Talimatın 4üncü maddesinin c, l ve m bendi çıkarılmış ve aşağıdaki bendler eklenmiştir.

p) Serbest bölge (yeşil): İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından olumlu görüş alınan ve tekrar ilgili kurumlarla koordine gerektirmeyen, İHA kullanıcısı/pilotu tarafından sistem üzerinden yapılacak başvuru ile uygunluğu teyit ettirilen 400 feet altını kapsayan sahaları,

ö) Özel izne tabi bölge (kırmızı): İlgili kurumlar tarafından tanımlanan ve uçuş yapılması özel izne tabi olan bölgeler,

k) İzne tabi bölge: Serbest bölge (yeşil), özel izne tabi bölge (kırmızı) ve uçuşa yasak bölge dışında kalan, ilgili kurum/kuruluşlarla yapılacak koordinasyon neticesinde olumlu görüş alınması halinde NOTAM yayını ile uçuş gerçekleştirilebilecek sahaları,

s) Uçuşa yasak bölge: İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından uçuşa yasaklanan ve uçuş izni talep edilemeyen sahaları,

MADDE 2 – Aynı talimatın 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(ç) Devlet insansız hava aracı: Devletin askerlik, güvenlik, afet ve acil durumlarda arama kurtarma, istihbarat, gümrük ve orman yangınları ile mücadele hizmetlerinde kullandığı hava araçlarını,

MADDE 3 – Aynı Talimatın 13üncü maddesinin başlığı “Uçuş Operasyon El Kitabı ve Hafif İHA İşleticisi Sertifikası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- Aynı Talimatın 13üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değişmiştir.

(3) İHA'nın sınıfına ve tescil durumuna bakılmaksızın istisnai durumlarda özel izne tabi (kırmızı) ve izne tabi bölgelerde uçuş izni için bakım, pilot, sigorta ve insan/yapı/başka hava araçları ile çarpışma risklerini göz önünde bulunduran risk analizi yapılması ve tespit edilen riskleri giderecek veya azaltacak önlemlerin belirlenmesi zorunludur. Risk analizinde göz önünde bulundurulacak örnek hususlar EK-5'de sunulmuştur.

MADDE 5 – Aynı Talimatın 13üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(4) En az 20 adet İHA0 veya en az 5 adet İHA1 veya en az 2 adet İHA2 veya en az 1 adet İHA3 insansız hava aracına sahip tüzel kişiler talep etmeleri durumunda, “Hafif İHA İşleticisi” sertifikası almak için Genel Müdürlüğe başvuruda bulunur.

MADDE 6 – Aynı Talimatın 13üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(5) Hafif İHA İşleticisi sertifikası alacak işletmeler Ek-8’de açıklanan talep dosyasını hazırlayarak Genel Müdürlüğe sunar.

MADDE 7 – Aynı Talimatın 13üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(6) Hafif İHA İşleticisi;

(a) Uyumluluk izleme ve emniyet yönetim sistemini ve sürdürülebilir şekilde işletecek bir organizasyon yapısını kurar ve faaliyetleri süresince bu yapıyı aktif olarak muhafaza eder.

(b) Bir sorumlu müdür, sorumlu müdüre doğrudan bağlı olmak üzere; işletilen İHA sınıflarından en az birinde geçerli ticari pilot lisansına sahip operasyon konularından sorumlu yönetici ile tüm organizasyonun sağlıklı bir yapıda olmasını ve sürekliliğini denetleme görevini üstlenebilecek kapasitede uyumluluk izleme ve emniyet sistemi yöneticisi görevlendirir.

(c) Operasyon ve izleme merkezi kurar.

(ç) Emniyet politikası ile birlikte uyumluluk izleme ve emniyetten sorumlu personel başta olmak üzere tüm personelin görev ve sorumluluk tanımlamalarını oluşturur.

(d) Personelin sorumlulukları hakkında bilinçlendirilmelerine yönelik bir süreç de dahil olmak üzere, yönetim sisteminin tüm kritik süreçlerinin dokümantasyonunu ve işleticinin belirlenen risk azaltıcı önlemler ve gerekliliklere olan uygunluğunun izlenmesine ilişkin bir yönetim sistemi el kitabı oluşturur.

(e) Ticari Hava Taşıma İşletmeleri, Uçuş eğitim ve Bakım Kuruluşlarında Emniyet Yönetim Sisteminin Uygulanmasına İlişkin Talimat (SHT-SMS) kapsamındaki faaliyetlerin neden olduğu veya diğer kaynaklı havacılık emniyeti tehlikelerinin tanımlanması, değerlendirilmesi ve riskleri azaltmak için alınan tedbirler ve bu tedbirlerin etkinliğini doğrulamak dahil olmak üzere ilgili risklerin yönetilmesini ve faaliyetlerini belirleyen bir operasyon el kitabı oluşturur.

(f) Uyumluluk İzleme Fonksiyonunun Uygulanmasına İlişkin Talimat (SHT-UYUMLULUK İZLEME) kapsamında, faaliyetlerin ilgili ulusal/uluslararası mevzuat ve iç prosedürlere uygunluğunun sistematik olarak izlenmesi amacıyla, uyumluluk izleme fonksiyonu oluşturur ve etkin bir şekilde işletir.

(g) Hava Trafik Hizmetleri ile Bağlantılı Emniyet Olaylarının Rapor Edilmesi ve Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik (SHY-65.2) kapsamında yaşanan olumsuzluklarla ilgili raporlama sistemini kurar ve raporlamayı eksiksiz olarak yapar.

MADDE 8 – Aynı Talimatın 13üncü maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(7) Hafif İHA işleticisi şartlarını sağlayan işleticilere Hafif İHA İşleticisi Sertifikası süresiz olarak verilir. Bu talimat ve ilgili mevzuat kapsamında istenilen gereklilikler karşılandığı sürece geçerlidir.

MADDE 9 – Aynı Talimatın 13üncü maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(8) Denetim ve yaptırımlar;

(a) Genel Müdürlük sertifikaların, izinlerin ve beyanların geçerlilik şartlarının korunduğunu doğrulamak için denetimler yapar.

(b) Başvuruda belirtilen sayıda sağlanan İHA’da eksilme olması durumunda işletmeye 6 ay süre tanınır. Bu süre sonunda yeterli sayıda İHA’ya sahip olamayan işletmenin Sertifikası iptal edilir.

(c) İşletmenin yönetici personelinin görevden ayrılması durumunda işletme ve ilgili personel tarafından Genel Müdürlüğe bilgi verilir. İşletmeci tarafından 45 günlük süre içerisinde Talimatta belirtilen personelin ataması yapılmazsa işletmenin Sertifikası iptal edilir.

(ç) Talimattaki diğer gerekliliklere uymayan işletmelere bulguların giderilmesi için işletmeye gerekli süre verilir. Gerekli süre içinde bulguları giderilmeyen işletmelerin Sertifikası 3 ay süre ile askıya alınır. Yine bu süre içerisinde bulguları giderilmeyen işletmelerin Sertifikası iptal edilir.

MADDE 10 – Aynı Talimatın 13üncü maddesinin dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(9) Uçuş izinlerine ait hususlar;

(a) Uçuş izni başvurusu, kendi operasyonlarına ilişkin risk analizleri yapılarak İHA Kayıt sistemi üzerinden yapılır.

(b) İHA Kayıt sistemi uçuş izni yazılımı aracılığıyla SHT-İHA Talimatında belirtilen uçuş bölgeleri dikkate alınarak 400 feet altında, işletmelere 3 aylık bloklar halinde müsaade verilebilir. Emniyet ve güvenlik riski oluşması halinde söz konusu uçuş izni iptal edilebilir.

(c) İşletici uçuş iznine uçuş tarihinden itibaren en az 5 iş günü öncesinden başvuruda bulunur.

(ç) Uçuşların SHT-İHA Talimatında yer alan tanımlanmış yasak sahalar içinde bulunması veya 400 feet üzerinde olması halinde ilgili kurum/kuruluşlar ile koordinasyon içinde işletmelere talep edilen süreler dikkate alınarak mümkün olan azami süreler için uçuş izinleri verilebilir.

MADDE 11 – Aynı Talimatın 14üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Pilot lisansı sınıflandırması ve gereklilikleri

MADDE 14 – (1) Tüm sınıflarda İHA uçuracak kişilerin 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması suçlarından, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkındaki Kanuna muhalefetten veya terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak suçlarından hüküm giymemiş olması gerekir.

(2) İHA0 ve İHA1 uçuracak kişiler için Genel Müdürlükçe herhangi bir lisans düzenlenmez. Ancak söz konusu kişiler oluşturulan internet tabanlı Kayıt Sistemi'ne aşağıdaki bilgi ve belgeleri girerek kayıt olmak zorundadırlar.

- a) TC Kimlik Numarası.
- b) İsim-Soyisim ve ikametgah bilgileri.
- c) Telefon, e-posta, vb İletişim bilgileri.
- ç) 18 yaşından küçükler için ileride doğabilecek hukuki ve cezai sorumlulukları kabul ettiklerine dair kanuni mümessillerince noterde tanzim ve tasdik edilmiş taahhütname.

(3) İHA0 sınıfı pilotlar en az 12 yaşında ve İHA1 sınıfı pilotlar en az 15 yaşında olmalıdır.

(4) İHA0 ve İHA1 kategorisindeki hava araçları ile hobi veya sportif amaçlı uçuş yapacaklar için eğitim zorunluluğu bulunmamaktadır. İHA0 ve İHA1 kategorisindeki hava araçlarını ticari amaçla kullanacak pilotlar için yetkili uçuş okullarınca verilecek gerekli dersler EK-3'de yer almaktadır. Bu eğitimleri tamamlayanlara yetkili eğitim kuruluşu tarafından İnsansız Hava Aracı Ticari Pilot Sertifikası düzenlenir ve bu sertifika İHA pilot kayıt başvurusunda Genel Müdürlüğe gönderilir.

(5) İHA0 ve İHA1 kategorisindeki hava araçlarını ticari amaçla kullanacak pilotlar, İHA sisteminin üreticisi, yetkili temsilcisi, üniversiteler, teknolojik araştırma geliştirme çalışması yapan merkezler veya Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş Onaylı Eğitim Organizasyonları tarafından verilen eğitimleri alır. Ticari amaçlı eğitim vermek için uygun görülen kuruluşların listesi Genel Müdürlüğün web sitesinden yayınlanır. İHA0 ve İHA1 kategorisinde ticari olarak eğitim verecek olan üretici, yetkili temsilci, üniversite ve AR-GE merkezleri Ek-6'da belirtilen taahhütname ve Ek-7'de belirtilen belgeler ile Genel Müdürlüğe müracaat eder. Tüm sınıflardaki İHA eğitim kuruluşları Milli Eğitim Bakanlığında özel İHA pilotu yetiştirme kursu açma izni almak zorundadırlar. 06/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca kurulmuş yükseköğretim kurumları Milli Eğitim Bakanlığında kurs açma izni gerekliliğinden muaftır.

(6) 18 yaşın altındaki İHA pilotlarının üçüncü şahıslara verdikleri zararlardan hukuki ve cezai sorumluluk kanuni mümessiline aittir.

(7) Ticari nitelikli uçuş yapacak İHA0 ve İHA1 kategori pilotlardan yukarıda belirtilenlere ek olarak aşağıdakiler istenir.

- a) B sınıfı sürücü olur sağlık raporu gereksinimlerini karşılayan sağlık raporu.
- b) ATC kullanılması zorunlu olduğu durumlarda R/T telsizle haberleşme kursunu başarıyla tamamlamış olduğunu gösteren belge.

(8) İHA2 sınıfındaki İHA'yı kullanacak İHA2 sınıfı pilot için Genel Müdürlük tarafından 3 yıl süreli İHA2 pilot lisansı düzenlenir. Söz konusu lisansın düzenlenebilmesi için aşağıda belirtilen yeterliliklere sahip olunması gerekir:

a) Aşağıdaki gerekleri İHA pilot lisansına müracaat tarihi itibarı ile son 36 ay içerisinde tamamlamak;

1) EK-3'de yer alan ve Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş Onaylı Eğitim Organizasyonları veya Ek-9'da belirtilen gereklilikleri sağlayan üretici kuruluşlar tarafından düzenlenen teorik bilgi eğitimlerine katılarak başarıyla tamamlamış olmak,

2) İHA ve sistemlerinin üreticisinden veya yetkili temsilcisinden en az 36 saat uçuş eğitimi ve en az 3 saat bakım onarım eğitimi alarak her birini başarıyla tamamlamak,

3) R/T telsizle haberleşme kursunu başarıyla tamamlamak.

b) Genel Müdürlük veya EASA üyesi bir ülke tarafından düzenlenen ve geçerli olan asgari 2 nci Sınıf Sağlık Sertifikası sahibi olmak.

c) En az 18 yaşında olmak.

(9) İHA3 sınıfındaki İHA'yı kullanacak İHA3 sınıfı pilot için Genel Müdürlük tarafından 3 yıl süreli İHA3 Pilot Lisansı düzenlenir. Söz konusu lisansın düzenlenebilmesi için sekizinci fıkra (b) ve (c) bentlerindeki gereksinimlerle birlikte ilgilinin son 36 ay içerisinde aşağıda belirtilen gereklilikleri tamamlamış olması gerekir;

a) EK-3'de yer alan ve Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş Onaylı Eğitim Organizasyonları veya Ek-9'da belirtilen gereklilikleri sağlayan üretici kuruluşlar tarafından düzenlenen teorik bilgi eğitimlerine katılarak başarıyla tamamlamış olmak,

b) İHA ve sistemlerinin üreticisinden veya yetkili temsilcisinden en az 54 saat uçuş eğitimi ve en az 3 saat bakım onarım eğitimi alarak her birini başarıyla tamamlamak,

c) R/T telsizle haberleşme kursunu başarıyla tamamlamak.

(10) İHA pilotuna yönelik iş ve işlem yapan gerçek ve tüzel kişi, tüm evrak ve belgeleri en az 5 yıl süreyle muhafaza eder.

(11) İHA pilot adayının başarı değerlendirmesi, teorik ve uçuş eğitimlerini gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişilik sorumluluğundadır. Eğitimlerin başarıyla tamamlandığına dair yazılı beyanlar, sertifikasyon ve lisans sürecinde ilgilinin başvuru dosyalarına eklenir.

(12) Pilota teorik eğitim verecek eğitici sayısı en az 2 olup aşağıda belirtilen nitelikleri sağlar.

a) En az lise diplomasına sahip olmak.

b) Eğiticinin eğitimini başarı ile tamamlamak veya doktorasını tamamlamış akademik personel olmak yada pedagojik formasyon eğitimi almış olmak.

c) Eğitici; EK-3'de verilen konularda ve belirlenen standartlarda eğitim vermekten, eğitim materyalinin hazırlanmasından ve güncel tutulmasından Genel Müdürlüğe ve yetkili uçuş organizasyonunun Sorumlu Müdürüne karşı sorumludur.

MADDE 12 – Aynı Talimatın 17inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) İHA0 ve İHA1 sınıfı İHA'lar için;

a) Ticari faaliyetler dışında sportif ve amatör amaçla gerçekleştirilecek uçuşlarda, bu Talimatta belirtilen kurallara uyulmak kaydı ile, serbest (yeşil) bölgelerde Genel Müdürlükten uçuş izni Kayıt sistemi tarafından otomatik verilir. Bu sınıflar için mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından yasaklanan yer ve zamanlarda uçuş yapmak yasaktır.

b) Özel izne tabi (kırmızı) bölgelerde yapılacak her türlü uçuşlarda ise 10 iş günü öncesinden Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yer alan İHA Uçuş İzni Talep Formu ile başvuru yapılır.

c) İzne tabi bölgelerde, yapılacak her türlü uçuşlarda ise 5 iş günü öncesinden Genel Müdürlük tarafından oluşturulan resmi internet sayfası üzerinden başvuru yapılır.

ç) İzne tabi bölgelerde Genel Müdürlükçe oluşturulan web tabanlı sistem üzerinden 400 feet altında yapılacak uçuşlar için yapılan başvurular ilgili mülki idare amirlikleri tarafından incelenir ve uygun görülmesi halinde söz konusu talebe ilişkin NOTAM yayınlanır. İlgili sivil/askeri kurumlar ve Genel Müdürlük tarafından lüzumu halinde söz konusu izin iptal edilebilir.

d) Uçuş izni alınması halinde; işletici/pilot/şahıs tarafından Türkiye AIP'sinde yer alan hükümlere ve belirtilen diğer kurallara uyulması zorunludur.

e) İHA ile uçuşların gerçekleştirilebilmesi amacıyla tesis edilen serbest (yeşil) bölgeler Türkiye AIP'si ENR 5.5 bölümünde ilan edilir.

f) İzne tabi bölgelerde 400 feet üzerinde yapılacak her türlü uçuşta en az 10 iş günü öncesinden gerekçesi ile birlikte Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yer alan İHA Uçuş İzni Talep Formu ile başvuru yapılır.

MADDE 13 – Aynı Talimatın 17 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(2) İHA2 ve İHA3 sınıfı İHA'lar için;

a) Ticari faaliyetler dışında sportif ve amatör amaçla tüm sahalarda gerçekleştirilecek İHA uçuşunda gerekli koordinasyonun yapılabilmesi için 5 iş günü öncesinden Genel Müdürlüğe Uçuş İzni Talep Formu ile başvuru yapılır.

b) Başvurulara ilişkin ilgili sivil ve askeri kurumlardan olumlu görüş alınmasını müteakip söz konusu sahaların NOTAM ile tüm hava sahası kullanıcılarına duyurulması sağlanır. Söz konusu taleplere ilişkin ilgili kurumlardan olumsuz görüş alınması veya Genel Müdürlük tarafından uygun görülmemesi halinde uçuş izni verilmez.

c) Ticari amaçlı uçuşlarda tüm sahalarda 10 iş günü öncesinden Genel Müdürlüğe Uçuş İzni Talep Formu ile başvuru yapılır. Başvurulara ilişkin ilgili sivil ve askeri kurumlardan olumlu görüş alınmasını müteakip söz konusu sahaların NOTAM ile tüm hava sahası kullanıcılarına duyurulması sağlanır. Söz konusu taleplere ilişkin ilgili kurumlardan olumsuz görüş alınması veya Genel Müdürlük tarafından uygun görülmemesi halinde uçuş izni verilmez.

ç) İHA işletmecisi veya sahibi, başvurunun onaylanmasını takiben uçuşların düzenleneceği NOTAM'lanmış hava sahasından sorumlu ATC ünitesi ile acil durumlar haricinde operasyondan en az bir gün önce uçuşa ilişkin usuller üzerinde mutabakat sağlar. Bu müsaadeler, İHA operasyonları için geçerli olan Standart Harekât Usullerine dayalı olacaktır.

d) Standart Harekât Usulleri; normal usulleri, planlanmamış durumlara ilişkin usulleri, hava aracının acil durumdan kurtarılmasına diğer bir deyişle uçuşun sona erdirilmesine ilişkin usulleri içerecektir.

e) Başvuru dosyası, uçuşun düzenleneceği ayrılmış hava sahasının koordinatlarını, bu sahada icra edilecek uçuşun saatlerini, ayrılmış hava sahasında kullanılacak uçuş seviyesini, acil

durum usullerini, İHA ve sistemlerinde kullanılacak frekanslar gibi ilgili bilgileri içerir. Genel Müdürlük ilgili diğer kurumlarla koordinasyon sonucunda uygun bulunması halinde uçuş müsaadesi ve NOTAM yayımlar.

f) Uçuş izni alınması halinde; işletici/pilot/Hafif İHA işleticisi tarafından Türkiye AIP'sinde yer alan hükümlere ve belirtilen diğer kurallara uyulması zorunludur.

MADDE 14 – Aynı Talimatın 17inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(3) 18inci maddede yer alan özel izne tabi (kırmızı) bölgelerde uçuş yapılması talepleri, gerekçeleri ile birlikte 10 iş günü öncesinden Genel Müdürlüğe Uçuş İzni Talep Formu ile iletilir.

MADDE 15 – Aynı Talimatın 17inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4) Uçuş izni talep edilen sahanın; 18inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan sahalardan olması durumunda, tüm kategorilerdeki İHA ve sistemlerini kullanacak pilotların en az geçerli uçak, helikopter veya hafif hava aracı lisansı sahibi olması zorunludur.

MADDE 16 – Aynı Talimatın 17inci maddesinin beşinci fıkrasının a bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(5) a) Yabancı operator/işletici/pilot tarafından Türk Hava Sahasında uçuş gerçekleştirme talepleri gerekçeleri ile birlikte diplomatik kanallarla 20 iş günü öncesinden Genel Müdürlük resmi internet sayfasında verilen İHA Uçuş İzni Talep Formu-İngilizce ile Genel Müdürlüğe başvurulur.

MADDE 17 – Aynı Talimatın 17inci maddesinin beşinci fıkrasının f bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(5) f) Eğer uçulacak bölge özel izne tabi (kırmızı) ve izne tabi bölge ise hangi amaçla olursa olsun risk analizi yapılması zorunludur.

MADDE 18 – Aynı Talimatın 18inci maddesinin başlığı “Özel izne tabi bölgeler” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 19 – Aynı Talimatın 18inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1)Özel izne tabi (kırmızı) bölge olarak tanımlanan ve aşağıda yer alan sahalarda risk analizi yapılmadan ve Genel Müdürlükten izin alınmadan herhangi bir sınıftaki İHA ile uçuş yapılması yasaktır:

MADDE 20 – Aynı Talimatın 18inci maddesinin birinci fıkrasının c bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

c) 400 ft üzerinde yapılacak uçuşlarda,

MADDE 21 – Aynı Talimatın 19uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1) İHA0 ve İHA1 sınıftaki İHA'lar ile serbest (yeşil) bölgelerde gerçekleştirilecek uçuşlarda mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından yasaklanmayan yer ve zamanlarda

uçulması durumunda;

- a) Sadece görerek meteorolojik koşulların sağlandığı durumlarda, gündeğümü-günbatımı saatleri arasında ve en az 2 km görüşe açık havalarda uçuş gerçekleştirilebilir,
- b) İHA, yatayda 500 metreyi geçmeyecek şekilde pilotun görüş alanında olmalıdır,
- c) Yerden (AGL) 400 feet (120 metre) yüksekliğın üzerine çıkılmamalıdır,
- ç) İnsan ve yapılardan en az 50 metre uzaklıkta uçuş gerçekleştirilmelidir.

MADDE 22 – Aynı Talimatın 19uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3) CTR içerisinde uçuş gerçekleştirecek ve/veya ilgili ATC ünitesi ile iletişimin zorunlu olduğu durumlarda, tüm kategorilerdeki İHA ve sistemleri UHF ve VHF kanallarda iletişim sağlayan telsiz sistemi ile donatılır.

MADDE 23 – Aynı Talimatın 19uncu maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5) İHA uçuşları için havaalanı, heliport ya da hava parkı gerekliliğı yoktur. Bununla birlikte, sportif ve bireysel amaçlı uçuşlarda serbest (yeşil) bölgelerin kullanımını tercih edilmelidir.

MADDE 24 – Aynı Talimatın 19uncu maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(6) Hafif İHA işletici sertifikasına sahip işleticiler ile İHA2 ve İHA3 pilotları görüş hattı dışında (BVLOS) gerekli tedbirleri almak kaydıyla uçuş gerçekleştirebilir.

MADDE 25 – Aynı Talimatın 19uncu maddesi yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

(7) Sistem üzerinden yapılacak işlemler;

- a) Genel Müdürlük tarafından İHA ile yapılacak uçuşlar için izin taleplerinin değerlendirilmesi ve izinlendirilmesi amacıyla web tabanlı bir sistem kurulur.
- b) Bu sistem üzerinden verilecek uçuş izinlerinde ilgili kurumlar yetkileri dahilinde görüşlerini bildirir.
- c) İHA kullanıcıları ve pilotları sistem üzerinden verilen uçuş izinlerinin iptali/güncellenmesi ihtimaline karşı söz konusu izinlere ilişkin sistem tarafından gönderilecek bildirimleri takip etmekten ve bu bildirimlere uymaktan sorumludur.

MADDE 26 – Aynı Talimata aşağıdaki Geçici Madde 4 eklenmiştir.

Yetkilendirilmiş eğitim kuruluşları

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Genel Müdürlük tarafından İHA0, İHA1, İHA2 ve İHA3 kategorilerinde eğitim vermek üzere yetkilendirilen eğitim kuruluşları mevcut durumlarını bu Talimatın yayımı tarihinden itibaren en geç 12 ay içerisinde bu Talimatın ilgili hükümlerine uygun hale getirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bu Talimat hükümlerine uygun hale getirilmeyen kuruluşların eğitim yetkileri iptal edilir.

MADDE 27 – Aynı Talimatın Ek-7’sine altıncı madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

“6) Milli Eğitim Bakanlığı özel İHA pilotu yetiştirme kursu açma izni”

MADDE 28 – Aynı Talimatın eklerine aşağıda madde Ek-8 olarak eklenmiştir.

HAFİF İHA İŞLETİCİSİ SERTİFİKASI TALEP DOSYASI

1. İşleticinin ticari ünvanı, adresi, vergi numarası ve kurumsal iletişim adresi bilgileri
2. Operasyonuna ilişkin açıklamalar
3. İşleticinin organizasyonunda görev yapacak personel ve İHA pilotlarının detaylı öz geçmiş bilgileri, geçerli lisans ve/veya sertifika örnekleri
4. İşletilecek İHA’lara ilişkin plaka, ID numarası, seri numarası ve diğer teknik bilgiler
5. 3. şahıs mali mesuliyet sigorta poliçe suretleri
6. Uçuş Operasyon El Kitabı
7. İHA’nın bakımı ile ilgili prosedürleri içeren Bakım El Kitabı (veya eşdeğer üretici firma dokümanı)
8. Organizasyon yapısı ve uyumluluk izleme ve emniyet yönetim sistemlerine ilişkin prosedürlerin yer aldığı Yönetim Sistemleri El Kitabı.

MADDE 29 – Aynı talimatın eklerine aşağıdaki madde Ek-9 olarak eklenmiştir.

EK-9

İHA2 VE İHA3 SINIFLARINDA EĞİTİM VERMEK İSTEYEN ÜRETİCİLERİN SAĞLAMASI GEREKEN ŞARTLAR

1) Uçuş Planlama ve İzleme, Meteoroloji, Hava Hukuku ve ATC Usulleri, Seyrüsefer, İnsan Performansı ve Kısıtlamaları, İletişim derslerini verecek öğretmenlerin Teorik Bilgi Öğretmeni Yetkilendirme Talimatı (SHT-TBÖ) uyarınca en az PPL seviyesinde yetkilendirilmiş olması gerekmektedir.

2) Bakım ve Onarım, Uçuş Prensipleri, Operasyonel Usuller (İşletme Yöntemleri), Hava Aracı Genel Bilgisi -Gövde ve Sistemler -Elektrik ve Motor (Enerji Sistemi)-Acil Durum Donanımı derslerini verecek olan öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuruluştan veya bir Üniversiteden en az 25 saatlik eğiticinin eğitimi kursunu almaları gerekmektedir.

3) Uçuş eğitimi verecek öğretmenler, eğitim verecekleri sınıfta İHA pilot lisansı sahibi olmaları ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kuruluştan veya bir Üniversiteden en az 25 saatlik eğiticinin eğitimi kursunu almaları gerekmektedir.

4) Verilecek eğitim programları ile uyumluluk izleme ve emniyet sistem yönetimi faaliyetlerine yönelik bir el kitabı hazırlanmalıdır.

5) Kuruluş, faaliyetlerinin devamı için kaynak sağlama yetkisi bulunan, uyumluluk izleme ve SMS faaliyetlerini yerine getirmek için bir Sorumlu Müdür ile eğitim faaliyetlerinin gerçekleşmesini sağlamak için bir Eğitim Müdürü görevlendirir. Bu görevler tek bir kişi tarafından yürütülebilir.

6) Uyumluluk İzleme Fonksiyonunun Uygulanmasına İlişkin Talimat (SHT-Uyumluluk İzleme) gerekliliklerine uygun olarak, kuruluş bünyesinde uyumluluk izleme sistemi kurulmalıdır.

7) Sivil Havacılıkta Emniyet Yönetim Sistemi Yönetmeliği (SHY-SMS) ve Ticari Hava Taşıma İşletmeleri, Uçuş Eğitim ve Bakım Kuruluşlarında Emniyet Yönetim Sisteminin Uygulanmasına İlişkin Talimat (SHT-SMS) gerekliliklerine uygun olarak, kuruluş bünyesinde emniyet yönetim sistemi kurulmalıdır.

8) Eğitim verecek kuruluş, eğitim verilecek İHA sınıfında en az bir adet havaaracı işleticisi olmalıdır.

9) İHA eğitim kuruluşları Milli Eğitim Bakanlığında özel İHA pilotu yetiştirme kursu açma izni almak zorundadırlar. 06/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca kurulmuş yükseköğretim kurumları Milli Eğitim Bakanlığında kurs açma izni gerekliliğinden muaftır.

MADDE 30– Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.